

Smuk uhygge

Af [JENS AMDI NIELSEN](#)

***Huden jeg bor i* (2011) er en af Almodóvars mest mørke, dystre og alvorlige film. Humoren er næsten fraværende, og filmen nærmer sig decideret gysergenren. Men først og sidst er det Almodóvars evner som billedmager, der udmærker filmen.**

Huden jeg bor i er en smuk, mørk, bizar og fascinerende film. Åbningen præsenterer os for plastikkirurgen Robert Ledgard (Antonio Banderas), der arbejder på at udvikle en ny og særligt modstandsdygtig hud. Forsøgspersonen er den smukke Vera (Elena Anaya), som han holder indespærret i sin afsondrede villa med tilknyttet laboratorium og operationsstue. Sådant optegnes den indledende situation i filmen, og når man dertil følger, at Robert anvender transgenetik i strid med etiske regler, kunne det lyde som en film, der på skuldrene af Frankenstein tematiserer videnskabens grænseløse stræben (fig. 1). Så enkel er historien imidlertid ikke! For hvorfor er netop Vera den udvalgte forsøgsperson? Gennem flashbacks springer Almodóvar tilbage for at afsløre den uigennemskuelige – og besynderlige – forklaring på Roberts og Veras forhold.

Hvad vi nu får fortalt, er en historie, der som udgangspunkt er et særegent hævn drama baseret på romanen *Spindleren* (Thierry Jonquet, 1984). Historien lyder i meget korte træk: Roberts psykisk ustabile datter begår selvmord, tilsyneladende (men usandt) som følge af en voldtægt, og han tager nu affære og kidnapper den formodede voldtægtsmand. Hans hævnakt består i – og her kommer en spoiler – at foretage en kønsskifteoperation på sit offer. Vera er/var altså en mand. Historien tager en (endnu) mere bizar drejning, da Robert omformer sit offer til en model af sin afdøde kone i et formodentlig afsporet forsøg på at genoprette sin tabte kærlighed. I filmens afsluttende klimaks kæmper Vera sig fri, og ved historiens (åbne) slutning står hun overfor at skulle tilbageerobre sit liv og sin identitet.

Alvor og uhygge hos Almodóvar

Almodóvars film er typisk melodramaer med kvinder i de centrale roller, og så er der ofte en mere eller mindre kraftig tilsætning af bizarre, kulørte indslag, metafiktionelle tendenser og ikke mindst komik/humor. Ser man film som *Kvinden på randen af et nervøst sammenbrud* (1988), *Elsk mig, bind mig!* (1990), *Volver* (2006) eller *Kika* (1993), er humoren eksempelvis så markant til stede, at man som seer næppe bliver rørt, selv om filmene har store følelser og kærlighed som centrale elementer. Til gengæld kan mørk alvor en sjældent gang også være næsten eneherkende hos ham, ikke mindst i enkelte af hans nyeste film, f.eks. *Dårlig dannelse* (2004).

Huden jeg bor i hører afgjort til blandt Almodóvars mest mørke og alvorlige film. Humoren er næsten fraværende, og filmen bærer præg af en alvorlig og dystre stemning. Der er tale om en usædvanligt mørk udgave af Almodóvar. Faktisk flirter filmen decideret med gysergenren med Robert som monsteret, hvis grænseoverskridende gerninger genererer uhyggen (fig. 3). Da han indespærret den formodede voldtægtsmand i en mørk kælder, er uhygge og angst f.eks. den dominerende stemning, og det samme gælder ved kønsskifteoperationen (fig. 4). Her er vi langt fra Almodóvars typiske kulørte melodramaer og tættere på gysergenren, f.eks. James Whales *Frankenstein* (1931).

Smuk og stilfuld

Også visuelt er filmen mørkere end sædvanligt hos Almodóvar. Hans film er normalt kendetegnet ved en stilbevidst og virtuos farvebrug præget af klare, lyse farver (ikke mindst rød) elegant integreret i hans

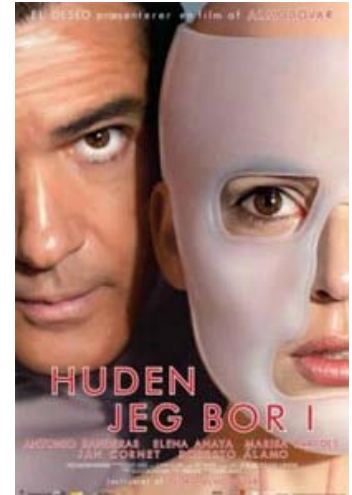

Fig. 1: Robert i gang med sine videnskabelige eksperimenter.

Fig. 2: Robert bag sit offer som han er ved at forvandle til en kopi af sin kone.

Fig. 3: Da Robert kidnapper sit offer, vækker hans uhyggelige ansigt mindelser om gysergenrens monstre. Makeup-folkene har været på arbejde.

Fig. 4: Robert i en mørk kælder på vej mod sit indespærrede offer.

sanselige, velkomponerede billeder. Karakterernes påklædning er her ofte en væsentlig del af den farvemæssige komposition, og den omgivende scenografi spiller en hovedrolle, sådan at farvekvaliteter ved vægge, gardiner og genstande er integreret i indstillingerne og med til at skabe visuelt generøse og facetterede billeder. For mig at se er farvebrugen og de smukke billeder faktisk en central attraktion hos Almodóvar, der næsten kan stjæle billedet fra handlingen – eller gøre en handlingsmæssigt dårlig film til en trods alt god (visuel) oplevelse.

Huden jeg bor i er også visuelt imponerende med smukke velkomponerede billeder og en elegant farvebrug, der fint understøtter handlingen. Men modsat normalt er billederne ikke præget af Almodóvars typiske klare, lyse farvefest. Meget er f.eks. henlagt i en mere eller mindre dunkel belysning (fig. 5), ligesom kostumer og interiør ofte kan have en sigende mørk farvetone. Et andet karakteristika er, at flere scener udspringer sig i kolde, næsten monokrome rum. Roberts operationsstue er eksempelvis primært holdt i kølige blå farver (fig. 6), og Veras værelse er både indholds- og farvemæssigt asketisk (fig. 7). Det adskiller sig fra Almodóvars generelt mere multifacetterede billeder, hvor mange farver og genstande integreres i kompositionerne. Farvebrugen er her i stedet enkel og minimalistisk.

Men selvom farvefesten nok er afløst, er filmen ikke desto mindre et tydeligt eksempel på hans stilsikre og betagende farve- og kompositionssans, hans sans for at skabe billeder. De smukke og ofte enkle kompositioner imponerer og gør billederne til en attraktion i sig selv - heri ligger en væsentlig kvalitet ved filmen. Og så er der vel at mærke også eksempler på Almodóvars mere spraglede farve- og kompositionsglæde. Indstillingen af Vera, der truer Robert, er et markant eksempel på dette (fig. 8). Her synes Vera næsten reduceret til et element i et abstrakt maleri med diverse farver og grafiske linjer som de dominerende elementer.

Sammenfattende må billedsiden betegnes som absolut kræse. Den visuelle kraft og skønhed skabes ikke mindst via de elegante kompositioner i total og halvtotal, der udnytter rummet og dets farver. Men der er helt gennemgående tale om en smuk, stiliseret billedside, også i form af f.eks. stærke nærbilleder (fig. 9) og det bør nævnes, at en af filmens styrker er, at Almodóvar tør sænke klippetempoet i en række længere indstillinger, eksempelvis i flere effektive two-shots (fig. 10).

Den imponerende visuelle side kombineres med stemningsfuld underlægningsmusik, der er med til at skabe de dystre stemninger og den formfuldhed, som filmen er præget af (fig. 11), og skuespillet er tilsvarende velfungerende med Antonio Banderas og Elena Anaya i de to bærende hovedroller. Banderas lavede tidligt i sin karriere en række film med Almodóvar, og det er en fornøjelse at se dem genoptage samarbejdet. Den dystre plastikirurg spiller han med en afdæmpet ro, kølig intensitet og karisma (fig. 12).

Gribende film?

Det kunne alt sammen lyde som en ovenud positiv anmeldelse, men faktisk er jeg ikke helt sikker på, hvordan jeg skal vurdere filmen. For ikke alt virker lige så velsmurt og velfungerende som stilen. Historien er både dramatisk og overraskende, og man følger interesseret med, men først sent i filmen bliver man for alvor følelsesmæssigt grebet. Det hænger formentlig ikke mindst sammen med den dramaturgiske organisering af filmen: Ved at starte i fortællingens nutid hos Robert og hans eksperimenter med Vera skaber filmen nysgerrighed hos seeren, der må undre sig over karakteren af deres forhold. Hvad er f.eks. Roberts mål med forsøgene? Til gengæld er man som seer endnu ikke afklaret med, hvem man egentlig skal identificere sig med, for både Vera og Robert fremtræder som mystiske figurer i en for os uforståelig situation. Først sent i filmen – efter flere lange flashbacks - finder vi ud af, at Vera er et uskyldigt offer for Roberts hævntrøst, og først da kan vi for alvor hægte vores følelser på denne karakter.

Nu er det ikke en films fornemste pligt at skabe simpel identifikation fra start til slut, og en klassiker som *Psycho* (1960) har f.eks. vist, at leg med seeridentifikation kan være en kvalitet ved film. Men ikke desto mindre kan man som seer savne et mere dybtfølt engagement i store dele af filmen.

Rodet eller rig?

Derudover kunne man kritisere filmen for at have lige lovligt mange tematiske bolde i spil på en måde, der – set med kritiske øjne – får den til at fremstå rodet og ufokuseret. Som sagt introduceres en Frankenstein-tematik vedrørende videnskabens grænser, men Almodóvar synes derefter at glemme alt om dette spørgsmål. Det er et godt eksempel på, at et tematisk spor åbnes, men tilsyneladende ikke

Fig. 5.

Fig. 6: Roberts operationsstue er i primært kølige blå farver.

Fig. 7: Vera i sit asketiske værelse.

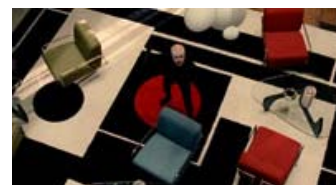

Fig. 8: Vera truer Robert. Indstillingen tenderer mod at ligne et abstrakt maleri.

Fig. 9: Smukt og kraftfuldt nærbillede af Vera fra operationsstuen.

Fig. 10: Robert taler med sit offer i et two-shot. Bemærk også lyssætningen der fortæller om Roberts mørke side.

Fig. 11: Foruden den non-diegetiske musik integrerer Almodóvar også diegetisk musik, et typisk kendetegn ved hans film.

rigtig forfølges og dermed heller ikke forløses. Voyeurisme og overvågning synes i en periode også centralt, idet Robert belurer Vera i hendes fangenskab, men også dette tema virker ikke for alvor forløst (fig. 13). Store emner som køn og identitet samt forholdet mellem det ydre og det indre er oplagt også i spil, ligesom filmen måske også kan ses som en hyldest til kunst eller, ja, til yoga, da Vera synes at overleve sit fangenskab ved at ty til netop yoga og kunst (fig. 14) . Men Almodóvar bruger omvendt ikke meget tid på dette tema.

Der er altså samlet set mange temaer i spil, men det kan virke, som om filmen ikke er helt enig med sig selv om, hvilket tema der er det centrale. Det ville vel ikke være forkert at kalde den rodet og ufokuseret tematisk, men man kunne omvendt også hævde, at den er tematisk rig. Måske er det lidt rodede udtryk faktisk (til en vis grad) udtryk for en film, der simpelthen er rig på tematiske åbninger og ideer.

Afslutning

Er *Huden jeg bor i* så et centralt værk i Almodóvars oeuvre? Det tror jeg, men som det nok fremgår, er jeg ikke sikker. Jeg var fascineret og interesseret – også ved anden gennemspilning – men følelsesmæssigt engageret blev jeg først mod slutningen. Filmen er ikke en perfekt og fuldendt helhed, men visuelt er der tale om en triumf. Og så klæder det Almodóvar at dyrke et mere dystert, alvorligt udtryk.

Desværre indeholder dvd'en intet ekstramateriale. Det er ærgerligt, ikke mindst fordi det er en film, som man gerne vil høre mere om (f.eks. i form af Almodóvars tanker på et kommentarspor). Men filmen tåler ikke desto mindre mange gensyn. Den fascinerende visuelle side og det komplekse, mørke indhold er med til at skabe en generøs film, der som minimum må betragtes som både underholdende og smuk.

Fig. 12: Banderas spiller med ro, kølig intensitet og karisma. Her i en indstilling med brug af spejl hvor han fortæller sit offer om næste (ubehagelige) skridt i kønskifteoperationen.

Fig. 13: Robert belurer Vera via en skærm.

Fig. 14: Vera dyrker yoga i en af filmens mange smukke stiliserede indstillinger.

Fakta

"Huden jeg bor i" (Spansk originaltitel: "La piel que habito"). Instruktør: Pedro Almodóvar.

Filmen er fra 2011. Den danske dvd-udgivelse er fra 2012. Dvd'en indeholder intet ekstramateriale.

 [Udskriv denne artikel](#)

 [Gem/åben denne artikel som PDF](#)

 [Gem/åben hele nummeret som PDF](#)